

Representantforslag 134 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad og Heidi Greni

Dokument 8:134 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad og Heidi Greni om en stortingsmelding om handelsnæringen

Til Stortinget

Bakgrunn

Handelsnæringen er Norges største private sysselsetter med ca. 370 000 ansatte. Handelsnæringen har stor betydning for samfunnet. Samtidig står handelen overfor en rivende utvikling, der digitalisering, automatisering, globalisering og utenlandsk konkurranse og netthandel kan endre handelen betydelig på kort tid. Dette vil få ringvirkninger langt utenfor den enkelte bedrift. Det er et sterkt behov for kunnskap om hvilke konsekvenser dette vil ha, og det vil derfor være en fordel med en bred politisk drøftelse av handelsnæringen.

Politiske rammevilkår har betydning for sysselsetting og verdiskaping. Rammevilkårene må være kunnskapsbaserte, for å sikre at den tilsiktede effekten med politiske tiltak faktisk nås. Rammevilkår som påvirker handelen, gir ringvirkninger ikke bare for næringen selv og landets økonomiske utvikling, men også for bosetting, miljø, folkehelse, transport, integrering og inkludering i samfunnet, kompetansebygging, innovasjon og utvikling.

En stortingsmelding om handelen vil derfor være et viktig redskap for å utvikle kunnskapsbaserte og forutsigbare rammevilkår som sikrer fremtidig utvikling og konkurransevilkår for handelen.

Forslagsstillerne viser videre til at utgangspunktet for en stortingsmelding om industrien, Meld. St. 27 (2016–2017), var at ny teknologi, roboter og digitalisering vil forandre måten en arbeider på. Målet

med meldingen var å ruste industrien til å møte endringene, av hensyn til blant annet fremtidig konkurransekraft og arbeidsplasser. Handelen står overfor de samme utfordringene. Som andre næringer har også handelsnæringen behov for kunnskapsbaserte og forutsigbare rammevilkår som står seg mot både konkurranse fra utlandet og en utvikling som endrer behovet for både arbeidskraft og kompetanse i næringen.

Handelens 370 000 ansatte er fordelt over hele landet. Handelsnæringen sysselsetter mellom 9 og 18 prosent av alle sysselsatte i hvert fylke. I flere småsamfunn er butikken en viktig del av nærmiljøet. Det må tilrettelegges for at handelen kan være til stede i hele landet, gjennom arealplanlegging og transportløsninger.

Handelsnæringen sysselsetter nesten 100 000 ungdommer i Norge. Handelen er inngangsporten til arbeidslivet for mange.

Nye teknologiske løsninger gjør at kompetansebehovet i arbeidslivet kan endre seg dramatisk i fremtiden. Særlig arbeidsplasser i handelen kan forsvinne som følge av denne utviklingen. Konsekvensene av disse endringene kan være alvorlige, men gir også muligheter. Dette forutsetter både at rammevilkår er basert på kunnskap om bransjen og at bransjen har tilgang på den kompetansen de til enhver tid trenger.

Framskrivninger fra Statistisk sentralbyrå (SSB) tyder på at det vil mangle svært mange yrkesutdannede frem mot 2030. Ved utgangen av 2016 stod 8 600 søkere uten lærlingplass. Riksrevisjonen viser til at det er et stort potensial for å øke antall lærebedrifter i alle fylker. Handelen kan spille en enda viktigere rolle i både utdanning av ufaglærte gjennom kjedekolene, samt som lærebedrifter.

Som industrien møter handelen sterk konkurranse gjennom globalisering og netthandel. Tall fra SSB

og Virke analyse viser at både grensehandelen og netthandelen øker. I 2016 handlet nordmenn for 13,8 mrd. kroner på dagsturer til utlandet. Nesten 10 prosent av nordmenns vareforbruk legges igjen i utlandet. Dette går direkte ut over norske arbeidsplasser og skatteinntektene til staten. Avgiftsfri netthandel fra utenlandske nettbutikker er en direkte statlig subsidiering av utenlandske arbeidsplasser på bekostning av norske.

Handelen er viktig for å nå klima- og miljømål og mål om bedre folkehelse. Handelen er førstelinjen mot forbrukernes valg, og har stor påvirkningskraft på hvorvidt forbrukerne tar valg som er bra for både miljøet og egen helse. Samtidig har handelen også stor påvirkningskraft for hvordan varer produseres og transporteres. Handelens rolle i en grønn endring av samfunnet er langt større enn håndtering av eget avfall. Det vises blant annet til «Veikart for grønn handel». Det bør legges til rette for at handelen kan være navet i en sirkulær økonomi, i tråd med veivalgene som skisseres her. Veien mot lavutslipps samfunnet nås gjennom mindre bruk og kast, mer repara-

sjoner, økt tjenesteproduksjon, rett design og emballasje for å hindre matsvinn og transport av luft mv.

Stortingsmeldingen må også se på hvordan bedrifter, arbeidstakere og kompetansemiljøer kan håndtere og utnytte de varslede endringene. Basert på dette, må stortingsmeldingen gi grunnlag for å fremme innovasjon og god omstillingsevne, økt bærekraft, mindre miljø-fotavtrykk og fortsatt høy produktivitet og konkurransekraft. Slik kan handelen rustes til fremtidig vekst og konkurranseevne.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding om handelsnæringen, som grunnlag for å sikre handelens betydning for sysselsetting, verdiskapning, bosetting og bærekraft i fremtiden.

26. april 2017

Geir Pollestad

Heidi Greni